

Okul Müdürlerinin , Öğrencilerin Düşük Okul Bağlılığını Artırmaya Dönük Kullandıkları Stratejilerin Belirlenmesi

Determining the Strategies Used by School Principals to Increase Students' Low School Engagement

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, okul müdürlerinin, öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük kullandıkları stratejilerini ele alarak incelemektir. Tarama modelinde olan bu çalışmada katılımcılar, Bursa ili Yıldırım ilçesindeki 20 okul müdürü katılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında ilgili araştırmacı tarafından geliştirilecek bir yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Bu formda okul müdürlerinin, öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük kullandıkları stratejilerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları; öğrencilerin devam-devamsızlık durumlarını etkileyen faktörlerin başında ailevi nedenler ve sosyo ekonomik nedenlerin geldiği, öğrencilerin okul bağlılığını artırmaya dönük olarak en çok davranışlara dikkat edilip etkinlikler düzenlendiği, öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük öğretmenler açısından, birebir yakın ilgi, takip ve kendilerini değerli hissettirme stratejilerinin uygulandığı, öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, veliler açısından, veliler ile sürekli iletişim halinde olunup görüşmeler yapıldığı, öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük olarak, öğrenciler açısından sosyal etkinlikler düzenlenerek, motivasyonlarının yüksek tutulmaya çalışıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Lise, Okula Bağlılık, Aidiyet

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the strategies that school principals use to increase students' low school engagement. A semi-structured interview form to be developed by the researcher will be used to collect the research data. In this form, questions were asked to determine the strategies that school principals use to increase students' low school engagement. Content analysis and descriptive analysis were used in the analysis of the research data.

Research results; Family and socio-economic reasons are the leading factors affecting students' attendance and absenteeism, most attention is paid to behaviors and activities are organized to increase students' school engagement, one-to-one close attention, follow-up and making themselves feel valuable strategies are applied for teachers to increase students' low school engagement. It is seen that, in order to increase the low school engagement of the students, in terms of parents, they are in constant communication and interviews with the parents, social activities are organized for the students to increase the low school engagement of the students and their motivation is tried to be kept high.

Keywords: Student, High School, School Engagement, Belonging

GİRİŞ

Problem Durumu

Geleneksel kuralların halen geçerli olduğu ve tercihlerin de sayısız bulunduğu rekabetçi dünyada, öğrenciler, fiziksel olarak okulda buldukları halde katılımcı olmaya zorlanamazlar. Fakat buna karşılık öğrenciler üzerinde okula devam konusunda mecburiyet uygulayabilirler. Öğrenciler ancak işi bitirmeye ve mecburi gerekeni yapacak kadar da zorunlu tutulabilirler. Her ne kadar bu konularda zorunlu tutulsalar da kendini kontrol etme, özdenetim ve kendini adama gibi şeyler için zorlanamazlar. Okula devam konusunda zorlanan öğrencilerin buna karşılık okulda kendilerini iyi hissetmelerini sağlamak gerekir. İlgilerini çekecek uygulamalara yer verilmesi sağlanmalıdır, aksi takdirde uygulanan devam zorunluluğu bile en alt seviyede katılım sağlayabilir. Eğer uygulamada amaç gerçek öğrenmeyi sağlamak ise öğrencilerin okula karşı bağlılıklarının onların ilgilerini ve dikkatlerini çekecek şekilde sağlanması gerekir (Schlechty, 2005, 9-10; Akt.Erdoğan, Yüzbaş,2018).

¹ Müdür Yardımcısı, Akatlar İlkokulu İzmir Karabağlar, ORCID NO: 0000-0002-9000-3445

² Okul Müdürü, Sarıyer Alpaslan ilkokulu, Sarıyer/İstanbul, ORCID NO: 0000-0003-0334-2244

³ Müdür Yardımcısı, Esenyurt Şehitler Ortaokulu Esenyurt/İstanbul, ORCID NO: 0000-0002-1725-5793

⁴ Müdür Başyardımcısı Çiğli Fen Lisesi İzmir/ Çiğli ORCID NO: 0000-0001-5429-6730

⁵ Müdür Yardımcısı , Ege Sanayi İlkokulu, Kartal/ İstanbul, ORCID NO: 0000-0002-7010-1857

⁶ Müdür Yardımcısı, Büyükçavuşlu 60 yıl Cumhuriyet İlkokulu Siliri/İstanbul ORCID NO: 0000-0002-2724-0405

Kadir Diken¹
Veysel Aykaz²
Esmâ Gül³
Uygur Saygun⁴
Niyazi Hakan Sözer⁵
Arif Haylamaz⁶

How to Cite This Article

Diken, K., Aykaz, V., Gül, E., Saygun, U., Sözer, N.H. & Haylamaz, A.(2023). "Okul Müdürlerinin , Öğrencilerin Düşük Okul Bağlılığını Artırmaya Dönük Kullandıkları Stratejilerin Belirlenmesi" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:108; pp:5664-5674. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ssj.68279>

Arrival: 10 January 2023
Published: 28 February 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Öğrencinin okula ait olduğunu hissetmesi ve okulla özdeşleşmesi ise, bağlılığın psikolojik boyutunu oluşturmaktadır. Bu araştırmanın problem cümlesi; Lise son sınıf öğrencilerinin okula bağlılık düzeyleri ne seviyededir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; okul müdürlerinin, öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük kullandıkları stratejilerini ele alarak incelemektir.

Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri;

- ✓ Öğrencilerin düşük okul bağlılığının sebepleri nelerdir?
- ✓ Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmak için kullandığımız stratejiler nelerdir?
- ✓ Düşük okul bağlılığı cinsiyetlere göre okula bağlılık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Düşük okul bağlılığı olan çocukların ortak özellikleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Öğrenciler üzerinde yapılan araştırma sonucunda, kendi üzerinde düşen ödev, ders ve etkinliklerin içerikleriyle bütünleşen, bulunduğu okulda kendisini iyi hissedenden ve mutluluk duyan bunların sonucunda da kendisini okulun bir parçası gibi gören öğrencilerin beklenmeyen olumsuz davranışlar sergilemesi ve okulu bırakması ihtimali de azalım göstermektedir. Bütün bunlar değerlendirildiğinde ise, eğitim alanındaki idarecilerin ve politika belirleyicilerinin karşısına çıkan ve çözmeleri gereken şey öğrencilerin okul bağlılık düzeylerini arttıracak okul çevreleri yaratmak olduğu saptanmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma liseler ile sınırlandırılmıştır. Bu araştırma,

1. 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında Bursa ili Yıldırım ilçesinde okuyan lise öğrencileriyle sınırlıdır.
2. Veri toplama aracı olarak kullanılan kişisel bilgi formu ve Ölçekler ile sınırlıdır.

Bu nedenden dolayı, araştırma bulgularının yorumunda ve sonuçların genellemesinde bu sınırların göz önünde tutulması gereklidir.

Sayıtlar

1. Araştırma için seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.
2. Araştırmada kullanılan ölçme araçları amaca uygun seçilmiştir.
3. Kullanılan istatistikî tekniklerin güvenilir ve amaca uygun olduğu varsayılmaktadır.

KAVRAMSAL İNCELEME

Aidiyet Kavramı

Goodenow'a göre (1992) okula aidiyet duygusu; öğrencinin, bireysel olarak okuldaki diğer bireyler tarafından ne ölçüde onaylandığına, saygı duyulduğuna, dâhil edildiğine ve desteklendiğine yönelik öznel duygu durumudur. Hamm ve Faircloth'a göre ise (2005) okula Aidiyet duygusu ergenlerin gelişimsel ihtiyaçlarını karşıladığından dolayı onların uyumu için önemlidir. Bireyler kendilerini bir topluluğa ait hissettiklerinde kendilerini önemli Hisseder ve diğer topluluk üyelerine güvenebilir (Özgök,Sarı,2016).

Yazar görüşleri değerlendirildiğinde ise ulaşılan sonuç öğrencinin aidiyet duygusu hissetmesi kişinin kendisini ortamda nasıl hissettiğiyle çok yakından alakalı olduğudur.

Okula Aidiyet Duygusu

Literatürdeki açıklamalar, okula aidiyet duygusunun, okuldaki öğretmenler ve diğer öğrencilerle olan etkileşimlerden etkilendiği sonucuna varır. Goodenow (1993a), mesela, öğrencilerin öğretmenleri ile olan ilişkisi, onların aidiyet duygularına önemli ölçüde etki etmekte olup öğrencileriyle besleyici ve empatik ilişkiler kuran öğretmenlerde ise onlarda ait olma duygusunun gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Nichols'e (2008) göre, öğrenciler bakımından öğretmenleriyle aralarındaki pozitif ilişkinin temel dayanağı dürüstlük ve yardım severlik iken; olumsuz ilişkinin temel kaynağı ise öğretmenlerin öğrencilerine yeteri kadar adaletli davranmamaları ve herhangi bir konuda yardım ihtiyaçları olduğu zaman öğretmenlerin bu yardım çağrısına cevap verememeleridir (akt. Yıldız,2015).

Okula Aidiyet Duygusundan Yoksunluk

Okula aidiyet duygusu, okulda istenmeyen duyuşsal, bilişsel ve davranışsal özelliklerle olan ilişkisi açısından da çok önemsenmiştir Cemalcılar (2010), okula bağlılık düzeyi daha çok olan öğrencilerde kaygı, yalnızlık ve okula devamsızlık oranının da düşük; özerkliğın, olumlu sosyal davranışların, içsel motivasyonun ve akademik başarının ise fazla olduğunu söylemektedir. Osterman'a (2000) göre iyi karşılama durumu, hoşnutluk, gurur, kabul görme, dahil olma ve, mutluluk, huzur gibi olumlu duygularla alakalı iken; reddedilme ve dışlanma ya da görmezden gelinme de yalnızlık, aşırı hoşnutluk, kıskançlık, kaygı, depresyon ve üzüntü gibi olumsuz duygulara neden olmaktadır. Pehlivan (2006), göre lise öğrencilerinin devamsızlık sebeplerini incelediği araştırmasında, öğrencilerin devamsızlık sebeplerinin; okulda sıkılma, okulu ve dersleri sevmeme, arkadaşlarının teşviki ve eğitimle ilgili beklenti seviyesinin az olması gerektiği anlatılmaktadır. Bu sebepler okula aidiyet duygusu ile yakından ilişkilidir. Booker (2006), okula aidiyetin bütünün önemli bir parçasını oluşturduğunu ve öğrencilerin okula devamlarıyla, akademik başarıyla ve psikolojilerinin iyi olmasıyla ilgili eğitim kariyerini etkilediğini ifade etmektedir (www.anadolu.edu.tr/sites/default/files/files/2013-01-12.pdf).

Örgütsel Bağlılık Kavramı

Alan yazında örgütsel bağlılık ile ilgili bir çok tanım yapılmış olup, bu kavram farklı şekillerde değerlendirilmiştir. Örgütsel bağlılık kavramını ilk ortaya atan kişi Porter, Steers ve Mowday'e göre örgütsel bağlılık; bir iş görenin organizasyonun içinde amaç ve değerlerini kabul etmesini, bu doğrultuda çaba sarf etmesini ve üyeliğini korumak için güçlü isteğini gösterir (Wong vd, 2001; Akt. Çetin vd., 2008:124).

Örgütsel Bağlılık, İş görenin örgüte karşı olan güçlü bağlılığını ve örgüte sağladığı faydayı ifade etmektedir. Örgüte bağlılık da iş görenin örgüt içi konumu, yaşı, iş dinamiği, yöneticinin liderlik gücü gibi örgütsel değişkenler önemli rol oynamaktadır. Örgütün yaşaması, iş görenlerin örgütten kopmalarına bağlıdır. İş görenler örgüte ne kadar sadakatle bağlıysa örgütte o kadar güçlü olur. Örgüt sürekliliğini sağlamak için iş görenlerin örgütten ayrılmalarını önlemeye çalışır. Bunu yaparken ücret arttırma kariyer basamaklarında yükselme özendirici olanak sunma gibi yolları izlemektedir (Çetin,2004).

Örgütsel Bağlılık; Davranışsal Bağlılık ve Tutumsal Bağlılık olmak üzere iki çeşittir.

Davranışsal Bağlılık: İş görenlerin örgütte uzun süre çalışmalarıyla ilgili sorunları ve bu sorunlarla nasıl başa çıktıklarıyla ilgilidir. Davranışsal bağlılık gösteren bireyler, yaptıkları belli bir işe bağlanırlar. Zamanla da söz konusu davranışlarına uygun ve kabullenmiş tutum geliştirirler (Çöl,2004).

Tutumsal Bağlılık: İş görenin çalışma ortamını değerlendirmesi sonucunda oluşan ve iş göreni örgüte bağlayan duygusal bağlılıktır. Bu bağlılık çeşidinde kendi değer ve amacının, örgütün değer ve amacıyla uyumlu olması gerekir (Özsoy,2004).

Örgütsel Bağlılığın Sınıflandırılması

Etzioni'nin Sınıflandırması: Örgütsel bağlılıkla ilgili ilk sınıflandırmayı Etzioni yapmıştır. Üç tür bağlılık sınıflandırması yapmıştır (Akt.Balay,2000).

1-Ahlaki bağlılık: Örgüte ait değerler, normlar, otoriteyle özdeşleşme ve içselleştirme temeline dayanır.

2-Hesapçı bağlılık: Örgüt ile iş gören arasındaki karşılıklı alışverişe dayanır. İş görenler işyerine katkılarında dolayı alacakları ödüllerden dolayı bağlanırlar (Güney,2001).

3-Yabancılaştırıcı bağlılık: iş görenlerin, davranışlarının sınırlandırılması sonucunda oluşan ve örgüte karşı duydukları olumsuzluktur. İş görenler işyerine bağlılık duymaz fakat üyeliğini halen devam ettirmek isterler (Varoğlu,1993).

O'reilly ve Chatman 'ın Sınıflandırması: Örgütsel bağlılığı, iş görenin işyeri için hissettiği psikolojik bağ olarak tanımlar ve üçe ayırır:

1-Uyum Bağlılığı: Bu bağlılık paylaşılan ortak değerler için değil, verilen ödülleri kazanmak için oluşur.bu bağlılıkta ödülün cazibesi ve cezanın korkutuculuğu söz konusudur.

2-Özdeşleşme bağlılığı: bağlılık, diğerleriyle tatmin edici bir bağ kurmak veya var olanı devam ettirmek için oluşmaktadır. Böylece bütünün parçası olmaktan mutluluk duyar.

3-İçselleştirme bağlılığı: işveren ve iş gören arasındaki değerlere dayanmaktadır (Akt.Balay,2000).

Balcı'nın Sınıflandırması: O'reilly ve Chatman 'ın Sınıflandırmasına benzer bir sınıflandırma yapmıştır. Balcı Örgütsel bağlılıkla ilgili üç boyut ve ve aşamadan söz eder. Bunlar, uyum, özdeşleşme ve içselleştirme (Balcı,2003).

1-Uyum: Örgüte yüzeysel bir adanmışlıktır. Uyumda iş gören bir şeyi kendi isteği için değil ödül ve ceza beklentisi içinde mecburen yapması söz konusu olmaktadır.

2-Özdeşleşme: Örgütsel bağlılığın ikinci aşamasıdır. İş görenlere ve örgüte yakın olma istekleri bulunur. Özdeşleşme değer verdiği bir şeyler karşılığında örgütü ile bütünleşir. Örgütü ile bütünleşen birey başarı ve başarısızlığı sahiplenir. Özdeşleşme duygusallık beklentisi olmadan bağlılık gösteriyorsa özdeşleşme gerçekleşmiş demektir (Başaran,2000).

3-İçselleştirme: Örgütsel bağlılığın son aşamasıdır. İş gören ve örgüt değerlerinin karşılıklı uyumunu ifade etmektedir. İçselleştirmede zorlama olmaksızın değer ve normlarını kabul etmesidir.

Katz ve Kahn 'ın Sınıflandırması:

Katz ve Kahn, örgüte bağlılığı iş görenler açısından farklı ödüllere bağlı devreler olduğunu ileri sürmüştür. Bireylerin kendilerini örgüte adanmışlıklarında, iç ödüller anlatımsal devreyi, dış ödüller araçsal devreyi ifade eder (Akt.Çöl,2004).

Modway'ın Sınıflandırması:

Bu sınıflandırmada tutum ve davranış olarak ayırım yapılmıştır.

1-Tutumsal bağlılık: bireyin örgüt ve kendi amaçlarıyla özdeşleşmesidir.

2-Davranışsal bağlılık: bireyin davranışsal faaliyetlere bağlılığıdır. Yapılan çalışmalarda her ikisinde de dairesel(dönüşümlü) ilişki olduğu görülmüştür (Akt.Çöl,2004).

Weiyner'in Sınıflandırması:

Bu sınıflandırmada, araçsal bağlılık ve örgütsel bağlılık ayırımına dayanan kuramsal bir model söz konusudur.

1-Araçsal Bağlılık: Hesapçı, menfaatçi, kendi isteklerine dönük olmayı ifade eder.

2-Örgütsel Bağlılık: Morale dayanan motivasyon ile gerçekleşmektedir(Akt.Balay,2000)

Okula Bağlılık

Bir anlayış ve kavrayış biçimi olarak bağlılık, millet duygusunun bulunduğu her yerde var olmaktadır. Toplumsal içgüdünün duygusal bir anlatım biçimidir bağlılık (Güneş, Bayraktaroğlu ve Kutanis, 2009, s. 485). Bağlılık, kişilerin kendilerini bir topluluk, kümenin veya toplumsal kesimin üyesi saymaları anlamını da taşımaktadır (Türk Dil Kurumu, 2014).

Okula bağlılık, öğrencilerin okulları ve akademik yaşantılarının çeşitli boyutları ile olan ilişkileridir. Umumi anlamda okula bağlılık ile anlatılmak istenen, öğrencinin okul, okul çalışanları ve okulun kazandırmak istediği akademik hedeflerle olan ilişkisidir (Maddox ve Priz, 2003:31;akt.Akman,2013).

Fred Newmann öğrenci bağlılığını, öğrencinin öğrenmeye psikolojik yatırım yapması olarak tanımlamıştır. Okula ve öğrenmeye bağlılık derecesi yüksek olan öğrencilerin mevcut okullarının kendilerine sunduklarıyla yetinmeyip daha fazlasını istedikleri, amaçlarının sadece yüksek not almak olmadığı, öğrendiklerini tam olarak algılayarak uyguladıkları belirtilmektedir. Bu adlandırmaya göre, bağlılık düzeyi yüksek olan öğrenci, öğrenmek için içsel motivasyon sağlamış, yalnızca iyi notlar almak, öğretmeninin takdirini kazanmak veya iyi bir okula girmek için değil; öğrenmeyi seven, anlamaya ve yeterli olma konusunda güdülenmiş bir öğrencidir (akt.İlgar ve Parlak, 2011:19).

Okula Bağlılığa Etki Eden Olumlu ve Olumsuz Faktörler

Öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalar, öğrenciye evde ve okulda verilen sosyal desteğin öğrencinin okula olan bağlılığını da daha olumlu olarak artırdığını göstermiştir. Bunun yanı sıra aile ve öğrencinin eğitim gördüğü okulun özelliklerinin de bağlılığı etkilediği belirtilmiştir. Okulun fiziksel ve genel olarak yeterlilik derecesi, öğretmenlerin öğrencileriyle kurdukları ilişki düzeyleri, okuldaki öğrencilerin okulun yönetimine ne derecede dahil edildikleri gibi faktörler de bağlılığı etkileyici öğeler arasında yer almaktadır (Özdemir v.d., 2010:215).

Okul Yönetiminin Etkisi: Bir okuldaki öğrencilerin okula bağlılığını etkileyen en önemli unsurlardan biri de okul yönetimidir. Bu nedendir ki okul yönetimi öğrencilerin bu yönlerini bilmeli ve bu bağlılığı en üst düzeyde sağlayabilmek adına çalışmalar yapmalı ve stratejiler geliştirmelidir. Yapılan araştırmaların çoğunda şu sonuca

varılmıştır. Öğrencinin başarısı okula bağlılık düzeyine bağlıdır ve okula bağlılık düzeyinde ise okul yöneticilerinin dolaylı olarak da olsa etkileri vardır (Schlechty, 2001:162;akt.Akman,2013).

Akran Grubu: Öğrenci üzerindeki bağımlılığa etki eden faktörlerden biri de okuldaki arkadaşları ile kurduğu ilişkidir. Connell ve Klem (2004), öğrencilerin destekleyici ve ilgili bir arkadaş grubuna sahip olduğu okullarda okula karşı olumlu tutumlar geliştirdiğini ve okuldan tatmin olduğunu belirtmiştir (akt.Arastaman, 2006:55).

Okula Bağlılığın Çeşitleri

Davranışsal boyut, öğrencinin davranışlarının dışarıdan da gözlemlenebilen kısmıdır. Yani müzik, dans, resim, tiyatro gibi faaliyetlere gösterdiği katılım davranışsal boyutlar kısmında değerlendirilmektedir.

Bilişsel boyut ise öğrencinin öğretim gördüğü okul, okuldaki arkadaşları ve okuldaki diğer çalışanlar ile ilgili olarak algılarını ve düşüncelerini kapsamaktadır. (Jimerson, Campos ve Grief 2003:9). Schlechty (2001:72).

1. Özgün Bağlılık: Bu bağlılığı gerçekleştiren öğrenciler kendilerinden beklenene uygun tavırlar sergilerler. Çünkü verilen öğretimin bu öğrencilerin ihtiyaçlarını sağladığını düşünürler. Bunun yanı sıra uygun araç ve yöntemleri kabul ederler. Çünkü kabul ettikleri araç ve yöntemleri de kişisel ihtiyaç ve değerlerine uygun olduğunu düşünürler. Örneklendirecek olursak bir öğrencinin ilgisini çektiği için bir kitabı okuması gibi (Akman,2013).

2. Sembolik Bağlılık: Bu bağlılık ise bir öğrencinin okulda ne yapması gerekiyorsa onu yapması demektir. Burada yapılan şey ne olursa olsun kendi içinde bulunan anlam için yapılmaz. Okul kurallarına her şekilde uyum gösteren öğrenciler, davranış kendilerine anlamlı ya da anlamsız da gelse otoriteye uyum sağlarlar sorgulamazlar bunu yaparken de sadece okula ve otoriteye gösterdikleri itaatten ötürü yaparlar. Öğrencinin bunu yapmasındaki amaç sadece kendisine verilen görevi yapıp bundan kurtulmaktır. Örneklendirirsek sadece sınavı geçmek için ders çalışmak yada iyi bir okula kabul edilebilmek için yüksek not almaya çalışmak gibi diyebiliriz (Akman,2013).

3. Pasif Uyuma: Okula pasif olarak uyum sağlayan öğrenciler sorumluluklarından ve ödevlerinden kurtulmak için asgari seviyede çaba gösteren öğrencilerdir. Bu öğrenciler herhangi bir çalışmayı ya da kendilerine verilen bir ödevi yaparken hiçbir ayrıntıya dikkat etmezler ve amaç olarak sadece çalışmalarının kabul görececek ölçüde olmasına ve bu ödevin sorumluluğundan kurtulmaya çalışırlar (Akman,2013).

4. Geri Çekilme: Hem resmi hedefleri hem de resmi hedeflere ulaşmak için gerekli olan araç ve yöntemi reddetmek anlamına gelir. Öğrenciler zaman zaman kendilerinden istenen şeyi beceremeyecekleri duygusuna kapılabilirler, ya da kendilerinden ne istenildiğini tam olarak anlayamazlar bunların sonucunda ise düştükleri durum itibarı ile akademik çalışmalardan geri çekilmeyi tercih edebilirler (Akman,2013).

5. İsyan: Bu tür davranışlar sergileyen öğrenci okula karşı tam bir isyan içindedir. Bu tavrı sergileyen öğrenciler okul içerisinde kendilerine verilen hiçbir sorumluluğu, çalışmayı ya da ödevi kabul etmezler, kendilerinden beklenilenin tersine kendi kendilerine başka amaçlar bulmayı seçerler ve bu tür öğrenciler öğrenme ile iyi not almanın ilişkilendirilmesini kabul etmezler. Yine bu tür öğrenciler öğrenme yerine notları önemser ve önemsedikleri notu almak için ise ya kopya çeker veya öğretmenlerinin kendilerinden daha az beklenti içinde olmaları için gayret gösterirler (Akman,2013)

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış formlar, kişinin kendisini ifade etmesine olanak sağlayan bir formdur (Büyüköztürk vd., 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu Bursa ili Yıldırım ilçesinde bulunan 20 okul müdürüdür.

Tablo 1.Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

	Seçenekler	F	%
Cinsiyet	Bayan	4	20
	Bay	16	80
Eğitim Durumu	Lisans	12	60
	Yüksek Lisans	8	40
Mesleki Kıdem	0-5 yıl	1	5
	6-10 yıl	2	10
	11-15 yıl	2	10
	16 yıl ve üzeri	15	75
Medeni Hal	Evli	18	90
	Bekar	2	10

Yaş	31-40	6	30
	41-50	7	35
	51 ve üzeri	7	35

Çalışma grubundaki müdürlerin % 20 'i bayan, % 80'i baydır. %60'ı lisans ,%40 yüksek lisans mezunudur.%90'ı evli,%10'u bekarır.%5'i 0-5 yıl,%10'u 6-10 yıl,%10'u 11-15 yıl ,%75'i 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir.%30'u 31-40,%35'i 41-50,%35'i de 21 yaş ve üzerindedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma sürecinde yarı yapılandırılmış mülakat tekniği 20 kişiye uygulanmıştır. Yarı-yapılandırılmış formlar, kişinin kendisini ifade etmesine olanak sağlayan bir formdur (Büyüköztürk vd., 2012). Çalışma hipotezleriyle eş doğrultuda hazırlanmış 5 soruluk mülakat formu 20 okul müdürüne uygulanmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin analizini gerçekleştirmek amacıyla betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Betimsel analiz yöntemi, bireylerin görüşlerinin irdelenmesi ve bu kapsamda yapılan çalışmalar ile kıyaslanması, gerekli karşılaştırmaların yorumlar ile belirtilmesi durumunu ifade etmektedir. Diğer yandan, elde edilen sonuçların neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde yorumlandığı bir analiz tekniği olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Betimsel analiz tekniğinde, verilerin azaltılması, verilerin sunumu, sonuç çıkarma ve doğrulama olmak üzere etkinlik basamakları oluşturulmaktadır (Türnüklü, 2000).

BULGULAR VE YORUM

1. Araştırmada “Okulunuz öğrencilerinin devam-devamsızlık durumları hakkında bilgi verir misiniz? Sizce okula bağlılığı etkileyen faktörler nelerdir?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 2. Okulunuz öğrencilerinin devam-devamsızlık durumları hakkında bilgi verir misiniz? Sizce okula bağlılığı etkileyen faktörler nelerdir? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	Kodlar	f
Sosyal	Devamsızlık var etkileyen faktörler ailevi nedenler ve sosyo ekonomik durum	10
Eğitimsel	Devamsızlık var etkileyen faktörler Çocukların okulu sevmeyip gereksiz görmeleri ve müfredatla sınav merkezi eğitim anlayışının uyuşmaması	6
Eğitimsel	Devamsızlık yok denecek kadar az	4

Tablo 2’de Okulunuz öğrencilerinin devam-devamsızlık durumları hakkında bilgi verir misiniz? Sizce okula bağlılığı etkileyen faktörler nelerdir? Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (M=19) “devamsızlık var etkileyen faktörler ailevi nedenler ve sosyo ekonomik durum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların konuya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“(M1,M3)Devamsızlığı etkileyen faktörler; Ailevi faktörler, sosyo ekonomik durum, üniversite sınavı ile ilgili çalışmalar . (M5) Sürekli devamsız öğrenci sayımız 15 kadar, her gün okulda toplam ortalama 100 kişi devamsızlık yapıyor, okulu gerekli görmüyorlar, hedefleri yok, sınavsız öğrenci alan bir çok okul aynı sorunu yaşıyor, bunda ailevi durumların etkisi de büyük. (M8) Ailenin öğrencinin eğitimine verdiği önem ve bilinç. Öğretmen tutumları. Maddi kaygı ve geçim sıkıntısından bazı öğrencilerin okul dışı zamanda çalışma zorunlulukları. Okul ortamının bakımlı, boyalı ve temiz olması Ailevi sebepler (Anne baba ayrılığı, üvey anne, üvey baba, üvey kardeş durumları). Ailevi ve ekonomik nedenler, başarı düzeyinin düşük olması ve öğrencilerin disipline olmama istekleri. İlk veya ortaokulda olduğu gibi okula devam etmeden zayıf notlarla sınıf geçme arzuları. (M11,M12) Ailelerin eğitim durumları ve sosyo ekonomik durumları etkilidir. (M16) Okulda devamsızlık bağımlılığına sahip çocuklarım % 15 civarındadır. Bu grubun % 10 u bir işte çalışıp aile ekonomisine katkı sağlamak amacıyla olup diğer % 5 lik kısım ise okula gelip gün sonuna kadar okulda kalamazlar. (M19) Yüzde 10 civarı sürekli devamsız öğrencimiz var. Aidiyet duygusu, ailevi durumlar, motivasyon. (M=9)

“(M2, M4) 12.sınıflarda müfredat ile sınav merkezli eğitim anlayışının uyuşmaması. (M13) Devamsızlık hat safhada, okulu sevmiyorlar ve MEB sınıf geçirecek diye bekliyorlar. (M15) Evet, Öğrencilerin devamsızlığı bir hak gibi görmesi. (M17) Oldukça sık devamsızlık yapılmaktadır. Okula bağlılığı etkileyen faktörlerin başında öğrencilerin bir amacının ve bu amaca ulaşmak için bir çabalarının olmaması gelmektedir. Diğer bir neden günlük ders saatlerini oldukça fazla, ders içeriğinin oldukça yoğun olmasıdır. Ders içeriklerinin ve ders işleme tekniklerinin klasik anlayışın önüne geçememesi de başka bir neden olarak sayılabilir. (M18) 9,10,11. Sınıflara da devamsızlık oranı 12.sınıflara oranla daha düşüktür. Okula bağlılığı etkileyen en önemli faktör Üniversiteye geçiş sınavlarıdır. Okul-Veli- Öğretmen iletişimi, Okulda öğrenci için çekici faaliyet ortamları, etkinlikler vb. (M=6)

“(M6) Devamsızlık durumu az denecek kadar az. Öğrencilerin aidiyet duygusu yüksek okula devam kurum kültürü var. Başarısızlık var ama okulu ve öğretmenlerini seviyorlar aile ortamı var. (M7) Çalıştığım kurum Sınavla

Öğrenci Alan Kurum olması ve öğrencilerin sınav puanı ile yerleşilen öğrenciler olması nedeniyle öğrenci devamsızlığı yok denecek kadar azdır. Okula bağlılığı etkileyen Öğrencileri ilgilendiren kararlarda sürece öğrencileri dâhil ediyoruz. Öğrencilerin okuldan beklentileri çeşitli testlerle Rehberlik servisi tarafından belirlenerek, beklentilerinin karşılanması için gereken adımlar atılmaktadır. (M9) Öğrencilerimiz okul öğretmen ve idarecilerinin ilgili ve alanlarında yetkin olmaları nedeniyle devamsızlık yapmamaktadırlar (istisnalar hariç). (M14) Anadolu Lisesi olduğu için devamsızlık sorunu yaşamıyoruz. Öğrencinin belli bir hedefinin olması en önemli faktör bence.” (M=4)

2. Araştırmada “Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük ne tür stratejileri kullanıyorsunuz?” Sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 3. Okulunuz öğrencilerinin devam-devamsızlık durumları hakkında bilgi verir misiniz? Sizde okula bağlılığı etkileyen faktörler nelerdir?

Temalar	Kodlar	M
Psikolojik	Davranışlarımıza dikkat edip etkinlikler düzenliyoruz	10
Sosyal	Öğrencilerin sosyal durumlarını inceliyor ve görüşmeler yapıyoruz	8
Eğitimsel	Kurslar düzenliyoruz	2

Tablo 3’de, Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük ne tür stratejileri kullanıyorsunuz? Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (M = 10) “davranışlarımıza dikkat edip etkinlikler düzenliyoruz” olarak ifade etmiştir. Katılımcıların; konuya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“(M1,M5,M6) Davranışlarımıza dikkat ediyoruz. Günaydın kelimesini çok kullanıyoruz. Okul ve sınıf temizliği konusunda rekabet ortamı var. Ayın öğrencisi her sınıfta seçiyoruz.(M7) Öğrencileri ilgilendiren kararlarda sürece öğrencileri dahil ediyoruz. Öğrencilerin okuldan beklentileri çeşitli testlerle rehberlik servisi tarafından belirlenerek, beklentilerinin karşılanması için gereken adımlar atılmaktadır. Arkadaş ortamlarının güçlendirilmesi için sosyal ve sportif okul içi organizasyonlar düzenlenmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerle il dışı geziler düzenlenerek birbirleriyle farklı ortamlarda zaman geçirmeleri sağlanmakta. Not odaklı bir okul olmadığımız öğretmenlerimizin ve yönetimin uygulamalarıyla öğrencilere hissettirilmektedir. Ev sıcaklığında bir okul anlayışının gereği çalışmalar yapılmaktadır. (M8) Sosyal kültürel ve sportif etkinlikler. Sınıflar arası bilgi yarışması, sportif yarışmalar ve derece alanların motivasyonu ve örnek teşkil etmesi açısından tüm öğrencilerin önünde ödüllendirme. Sık sık sınıf veli toplantılarının tertip edilmesi. Öğrenci ve velileriyle whatsapp gibi sosyal medya aracılığıyla iletişim halinde olma. Öğrencilerimizi yetişkin bir bireylermiş gibi önemseme onların fikirlerine önem verme ve uygulama. Sınıf rehber öğretmenleri ve okul rehber öğretmenlerinin öğrencilerimizi yakından tanımak için gösterilen çaba ve gayretler. Ailede ölüm vb. durumlarda taziye ziyaretleri. Her tür öğrenci çalışmasını teşvik etme, okul dışında alınan ödüllerde ve başarılarında okulun haberdar olmasının sağlanması. Okulumuzun sosyal medya ve internet sitesinin aktif kullanılması. Okulumuzda yapılan denemeler. (M12) Okuldaki dersleri sevilir hale getirmek için etkinlikler düzenleme. (M14,M15) Sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler. (M17) Öğrencinin işe koşulduğu, yaparak öğrendiği çeşitli faaliyetler planlıyoruz. Örneğin en son yaptığımız etkinlik ödüllü öykü yarışması, bir yazarla söyleşidir. (Ö18) Okulun önemini vurgulayan misyon, etkili kurumsal bir vizyon algısı oluşturmak ve tutarlı olmak, okul-veli- öğretmen iletişimini güçlü tutmak, öğrencinin sınav kaygısını giderecek güçlü bir rehberlik oluşturmak.” (M=10)

“(M2)Birinci aşamada öğrencinin ailevi durumunu inceliyoruz. İkinci aşamada öğrenci görüşmeleri yapıyoruz. (rehberlik ve idari görüşmeler ayrı yürütülmektedir.) Daha sonra ise bulunduğu sınıfı inceliyoruz. Düşük okul bağlılığı genellikle ilk aşamada çözülüyor.(M3) Maddi durumu kötü olan öğrencileri tespit edip imkanlar dahilinde yardımcı oluyoruz. Sınava yönelik rehberlik hizmeti sunuyoruz. Deneme sınavı yaparak öğrencileri sınava hazırlamaya çalışıyoruz. Sosyal kültürel kurslar planlıyoruz. (Bağlama gitar halk oyunları) (M9) Bireysel görüşmeler...Etkin Rehberlik Servisi. Mesleki rehberlik. Veli okul işbirliği. Sosyal faaliyetler. Değerler Eğitimi, Ulusal ve uluslararası projeler. (M10) Aile görüşmeleri ve lise okul türü de yapmaları gereken davranışları açıklama. (M11) öğrencilerimizde devamsızlık sorunu olmamakla beraber rehberlik ve sınıf rehber öğretmenleri üzerinde sürekli bilgilendirme ve her gün gönderilen (günde 2 defa) kısa mesaj. (M16) Okul aile ve veli işbirliğini güçlendirmeye çalışıyoruz. (M19) Birebir görüşmeler, veli görüşmeleri, rehberlik hizmetleri.” (M=7)

“(M4) Dyk kursları ile müfredat ve sınav sistemini örtüştürmeye çalışıyoruz. (M13) Kurslar düzenliyoruz ancak MEB sınıf geçirecek beklentisi bittikten sonra olabilir.” (M=2)

3- Araştırmada “Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük öğretmenler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 4. Okulunuz öğrencilerinin devam-devamsızlık durumları hakkında bilgi verir misiniz? Sizce okula bağlılığı etkileyen faktörler nelerdir?

Temalar	Kodlar	f
Psikolojik	Birebir yakın ilgi, takip ve kendilerini değerli hissettirme	10
İdari	Öğretmenler kurulunu etkin şekilde kararlara katma ve söyleşiler	6
Sosyal	Etkinlikler düzenliyoruz	4

Tablo 4’de, Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük öğretmenler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz? Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (M = 10) “birebir yakın ilgi, takip ve kendilerini değerli hissettirme” olarak ifade etmiştir. Katılımcıların; konuya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir.

“(M1,M2) Okulu sevmenin sac ayaklarından biri öğretmeni sevmektir. Her öğretmenin de bu durumu geliştirmek için bireysel stratejileri bulunmakta. İdari açıdan ise disiplini sekteye uğratmayacak şekilde aile ortamı oluşturup, sevgi ve şefkat yatağında faaliyetlerimizi yürütüyoruz. (M3)Güvenilir, sorun çözücü olarak görev yapma. Sınav kaygısına yönelik olarak birebir konuşmalar ve çalışmalar yapmak. (M7) Öğretmen öğrenci ilişkisi klasik olmaktan çıkarılıp saygı ve sevgi çerçevesinde arkadaş, büyük küçük ilişkisine evirilerek aradaki bağ güçlendirilmektedir. Öğretmenleri ile ders dışında farklı sosyal etkinliklerle bir araya getirilmekte ve aradaki bağlar güçlenmektedir. Öğretmenlerimiz öğrencilerimizin her daim tüm sorunlarıyla ilgilenmekte, onlara her türlü desteği sağlamaktadırlar. Rehberlik servisimiz öğrenci öğretmen ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde güçlendirilmesi için aktif rol Öğrencileri ilgilendiren kararlarda sürece öğrencileri dâhil ediyoruz. Öğrencilerin okuldan beklentileri çeşitli testlerle Rehberlik servisi tarafından belirlenerek, beklentilerinin karşılanması için gereken adımlar atılmaktadır. Arkadaş ortamlarının güçlendirilmesi için sosyal ve sportif okul içi organizasyonlar düzenlenmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerle il dışı geziler düzenlenerek birbirleriyle farklı ortamlarda zaman geçirmeleri sağlanmakta. Not odaklı bir okul olmadığımız öğretmenlerimizin ve yönetimin uygulamalarıyla öğrencilere hissettirilmektedir. Ev sıcaklığında bir okul anlayışının gereği çalışmalar yapılmaktadır almaktadır. (M9) Etkin Öğretmen-öğrenci-Veli İletişimi. Öğrencilere değerli olduklarını hissedecekleri tutum ve davranışların önemi. Öğrencileri dinlemenin gerekliliği. Öğrencilere isimleriyle hitap etmenin yaratacağı farkındalık..(M10) Birebir yakın ilgi ve takip. (M13) Birebir görüşmeler düzenlemek, meslek eğitim ile kendini başarılı bir hayat beklediğini söylüyor. (M14) Veli ile görüşme ve takip. (M18) Öğretmen veli iletişimini güçlü tutmak, ders devam ve devamsızlığının başarı değerlendirmesini öğrenciye kavratacak tutum birliği sağlamak. (M19) Sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenin aktif olması, aidiyet duygusunun artırılması.” (M=10)

“(M4) Alınan kararlarda zümre başkanlarımızı ve şube öğretmenler kurulumuzu etkin şekilde katmaya çalışıyoruz. (M5) Öğretmenlik mesleğinin öneminin anlaşılması hususunda öğretmen arkadaşlarla söyleşiler yapıyoruz okula motive olmaları için ödüllendirme çalışmaları yapıyoruz. Her öğretmenin değerli olduğunu onlara hissettirmeye çalışıyoruz, çalışma koşullarını iyileştirmeye yönelik çalışmalar yapıyoruz...(M6) Öğretmenlerimizle görüşmeler yapıyor alınan kararlarda onların görüşlerine de yer veriyoruz. Öğrencilerin her sorusuna cevap veriliyor başka birimlere gönderilmiyor. Öğretmenlerimizin her biri derse ve nöbete tam zamanı da gidiyor ve çözüm merkezi gibi görev yapıyor.(M15,M16) Öğretmenlerimizle söyleşiler yapıyoruz. (M=5)

“(M8)Öğretmenler arası iletişim ve uyum. Özel günlerimizin topluca kutlanması. Öğretmenlerin kullandığı alanların özellikle öğretmenler odasının temizliği, modernizasyonu ve kullanışlılığı. Gezi sinema tiyatro gibi etkinliklerde birlikte olma. Öğretmen özlük haklarının zamanında yapılması ve takibi. Ders programlarının öğretmen ve okul kültürüne uyumlu hale getirme. (M11,M12) Öğrencilerden okul bağlılığı düşük öğrencileri sosyal etkinliklere yarışmalarda görevlendirerek aidiyet duygusunu geliştiriyoruz. (M17) Etkinlikler planlamaları, gezi-inceleme gezileri planlamaları konusunda telkinde bulunuyoruz.” (M=4)

4- Araştırmada “Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, veliler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 5. Okulunuz öğrencilerinin devam-devamsızlık durumları hakkında bilgi verir misiniz? Sizce okula bağlılığı etkileyen faktörler nelerdir?

Temalar	Kodlar	f
Eğitimsel	Veliler ile sürekli iletişim halinde olmak ve görüşmeler yapmak	20

Tablo 5’de, Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, veliler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz? Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların tamamı (M = 20) “veliler ile sürekli iletişim halinde olmak ve görüşmeler yapmak” olarak ifade etmiştir. Katılımcıların; konuya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir.

“Veli ilgisi bu anlamda önemlidir. Veli öğrencinin ev hayatını düzene sokarsa okula bağlılık artar. Sürekli iletişim, anında bilgilendirme ile her türlü süreci ortak takip etmeye çalışıyoruz. Velilerin öncelikle okula gelmelerini sağlamak konusunda sorunlar var pandemi dönemi de etkinlik anlamında sıkıntı oluşturuyor velilere yönelik çalışmalara ağırlık vereceğiz. Velilere günlük mesaj atılıyor. Kıyafet ve kurallar açısından rehberlik servisi irtibat halinde ceza en son kullandığımız bir durum. Okulumuzun güvenli ve temiz olduğu iletiliyor. Okulumuzda Veli, yönetim ve öğretmen ilişkileri önemsenmekte, Velinin okulun önemli bir parçası olduğu uygulamalarla hissettirilmektedir. Okul ve sınıf Veli toplantıları her ay yapılmaktadır. Rehberlik servisimiz velilere dönük eğitim çalışmaları yapmaktadır. Okul ve Öğretmenlerle etkin iletişim ve paylaşım içerisinde olma. Öğrencisiyle sosyal ve psikolojik açıdan ilgilenme.. Daha sık okula çağırma ve görüşme. veliler mesaj yolu ile bilgilendiriliyor ve rehberlik servisinde aile görüşmesine çağrılıyor. Veliler ile sınıf rehber öğretmeni ve psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin katılımıyla sohbet ve bilgilendirme toplantıları yapıyoruz. Okul veli ve öğretmen iletişimini güçlü tutarak ortak sorumluluk geliştirmek, zaman zaman durum değerlendirmesi amaçlı toplantılar düzenlemek. Sürekli görüşmeler, güven ilişkisi, sürdürülebilir iletişim.” (M=20)

5- Araştırmada “Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, öğrenciler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz?” sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, öğrenciler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	Kodlar	f
Sosyal	Sosyal etkinlikler düzenliyoruz motivasyonlarını yüksek tutmaya çalışıyoruz	14
Eğitimsel	İlgi duydukları alanları belirleyip o yönde eğitim almalarını sağlıyoruz	3
Psikolojik	Öğrencilerle ilgili kararlarda sürece onları da dahil ediyoruz	3

Tablo 6’da, Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, öğrenciler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz? Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (M = 14) “Sosyal etkinlikler düzenliyoruz motivasyonlarını yüksek tutmaya çalışıyoruz” olarak ifade etmiştir. Katılımcıların; konuya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir.

“(M1,M2) Sosyal etkinlikler okula bağlılığı artıran en önemli etkidir. (M3)Motive edicilik ve teşvik edicilik. (M4) Kazanım eksikliklerini tespit edip telafi etmenin yanında sanat ve sportif faaliyetleri takip ediyoruz. (M5) Okulu her anlamda yaşanılabilir bir yer haline getirerek okula daha istekli gelmelerini sağlamaya çalışıyoruz. Sportif faaliyet alanları oluşturduk, okul da yapılan etkinliklere katılımlarını sağlayarak görev alanları ödüllendiriyoruz. (M8) Her tür faaliyete katılmaya teşvik ve ödüllendirme. Devamsızlıkların aktif takibi zamanında uyarı. Sosyal medyanın aktif kullanılması. DYK’ ların aktif çalışması. Öğrencilere ders çalışma ortamının sağlanması. (M9) Grup çalışmalarına katılımları teşvik edilmekte(proje ve ödevlerde)..Sosyal sorumluluk faaliyetlerinde bulunmalarının önemi ve bununla ilgili önerilerde bulunma. Sosyal faaliyet planlama ve de önerme..(M11) sosyal etkinlikler yarışmalar ve temsillere de görevlendiriliyor, rehberlik servisinde bireysel ve aile görüşmesi yapılıyor.(M12) Dersleri verimli hale getirmek ,derse katılmaya istekli hale gelmelerini sağlamak. (M13,M16) Okul içi etkinliklere devamsızlık sınırı getiriyoruz, mesela futbol takımına girebilmek için, koro faaliyetine katılmak için devamsızlık yapmamaları gerekiyor. Bir de kütüphanemize onlara hitap edebilecek kitaplar aldık. Böylece bir grubun da aklını böyle çelebildik. (M17) Öğrencilerin bir hedef belirlemeleri ve bu hedef doğrultusunda çalışmalarını için sınıf için etkinlikler, bilgilendirme konuşmaları yapıyoruz. (M18) Okula devamın önemini vurgulayıcı etkinlikler düzenlemek, konu uzmanlarından destek almak, öğrenciyi okulda tutan çekici sosyal kültürel sportif faaliyetler düzenlemek , Üniversiteye geçiş sınavları amaçlı destek kursları planlamak. (M19) Okulda ders dışı etkinlikler, kaliteli zaman geçirme, motivasyon artırmaya yönelik etkinlikler.” (M=14)

“(M10) İlgi duydukları alanları belirleyip o yönde eğitim almalarını sağlamak. (M14,M15) Birebir görüşmelerle ilgi alanlarının tespiti ve ilgi alanlarına yönlendirme.” (M=3)

“(M6,M7)Öğrencileri ilgilendiren kararlarda sürece öğrencileri dâhil ediyoruz. Öğrencilerin okuldan beklentileri çeşitli testlerle Rehberlik servisi tarafından belirlenerek, beklentilerinin karşılanması için gereken adımlar atılmaktadır. Not odaklı bir okul olmadığımız öğretmenlerimizin ve yönetimin uygulamalarıyla öğrencilere hissettirmektedir. Ev sıcaklığında bir okul anlayışının gereği çalışmalar yapılmaktadır.” (M=2)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Araştırmanın yapıldığı katılımcıların verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular şu şekildedir;

Araştırmada “Okulunuz öğrencilerinin devam-devamsızlık durumları hakkında bilgi verir misiniz? Sorusu sorulduğunda “*devamsızlık var, etkileyen faktörler ailevi nedenler ve sosyo ekonomik durum*” cevabının yoğun olarak verildiği görülmüştür. Buna göre öğrencilerin devam-devamsızlık durumlarını etkileyen faktörlerin başında ailevi nedenler ve sosyo ekonomik durum gelmektedir. Aynı soruya ilişkin olarak ikinci sırada ise “*çocukların okulu sevmeyip gereksiz görmeleri ve müfredatla sınav merkezi eğitim anlayışının uyuşmaması*” cevabı gelmektedir.

Araştırmada “Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük ne tür stratejileri kullanıyorsunuz?” sorusu sorulduğunda “*davranışlarımıza dikkat edip etkinlikler düzenliyoruz*” cevaplarının yoğun olarak verildiği görülmektedir. Buna göre öğrencilerin okul bağlılığını artırmaya dönük olarak en çok davranışlara dikkat edilip etkinlikler düzenlenmektedir. Aynı soruya ilişkin olarak ikinci sırada gelen cevap ise “*öğrencilerin sosyal durumlarını inceliyor ve görüşmeler yapıyoruz*” olmuştur.

Araştırmada “Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük öğretmenler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz?” Sorusu sorulduğunda “*birebir yakın ilgi, takip ve kendilerini değerli hissettirme*” cevabının yoğun olarak verildiği görülmektedir. Buna göre Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük öğretmenler açısından, birebir yakın ilgi, takip ve kendilerini değerli hissettirme stratejileri uygulanmaktadır. Aynı soruya ikinci sıra verilen cevap ise “*öğretmenler kurulunu etkin şekilde kararlara katma ve söyleşiler*” olmuştur.

Araştırmada “ Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, veliler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz? Sorusu sorulduğunda katılımcıların tamamı “*veliler ile sürekli iletişim halinde olmak ve görüşmeler yapmak*” cevabını vermişlerdir. Buna göre öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, veliler açısından, veliler ile sürekli iletişim halinde olunup görüşmeler yapılmaktadır.

Araştırmada “Öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük, öğrenciler açısından ne tür stratejiler uyguluyorsunuz? Sorusu sorulduğunda “*Sosyal etkinlikler düzenliyoruz motivasyonlarını yüksek tutmaya çalışıyoruz*” cevaplarının yoğun olarak verildiği görülmektedir. Buna göre öğrencilerin düşük okul bağlılığını artırmaya dönük olarak, öğrenciler açısından sosyal etkinlikler düzenlenmekte ve motivasyonları yüksek tutulmaya çalışılmaktadır. Aynı soruya ikinci sırada verilen cevap ise “*ilgi duydukları alanları belirleyip o yönde eğitim almalarını sağlıyoruz*” olmuştur.

Öneriler

Hem kız hem de erkek öğrencilerdeki okula bağlılık sorunlarını ortadan kaldırmak için okul aile ve veli işbirliğine gidilmelidir.

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre bağlılıkları arasındaki ilişkinin artması özellikle okula yeni başlayan öğrencilerin okulu sevmeleri ile alakalıdır. Bu nedenle okulun tüm sınıflardaki öğrencilerin okulu sevmeleri için yapılması gerekenler neyse onlar bir an önce yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

Akman, S.(2013). *Lise Öğrencilerinin Şiddete Yönelik Tutumları ile Okula Bağlılık Duygusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. T.C.Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi.

Alparslan, N.(2016). *Anne Babası Boşanmış Ergenlerin Benlik Saygısı ve Okula Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi*. T. C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Arastaman, G. (2006.) *Ankara İli Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Bağlılık Durumlarına İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara,

Balay, R. (2000). *Yönetici ve Öğretmenlerde Örgütsel Bağlılık*, Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

Balcı, A. (2003). *Örgütsel Sosyalleşme Kuram Strateji ve Taktikler*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Balkıs,M. Buluş,M., Duru, E. (2005): Şiddete Yönelik Tutumların Özyeterlilik, Medya, Şiddete Yönelik İnanç, Arkadaş Grubu ve Okula Bağlılık Duygusu İle İlişkisi, *Ege Eğitim Dergisi* 6. 81-97..

Başaran, İ. E. (1994), *Eğitim Psikolojisi*, Gül Yayınevi, Ankara.

Başaran İ.E. (2000). *Örgütsel Davranış İnsanın Üretim Gücü*, Ankara: Bilim Kitap Kırtasiye.

Bolat, O.İ., Bolat,T. (2008). Otel İşletmelerinde Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İlişkisi. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 11(9): 75-94.

Bozkurt, H. (2010). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Şiddete Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (13. Baskı)*. Ankara: PegemA. 153,244.

Can, S.(2008), *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Okula Bağlılık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Çetin, M.Ö. (2004). *Örgütsel Vatandaşlık Davranışı*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Çetin c., Tikici M., Karatepe S., (2008). “Aile İşletmelerinde Örgüt İçi İletişimin Çalışanların Örgütsel Bağlılıklarına Etkisi: Bir Araştırma”, 3.Aile İşletmeleri Kongresi, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları Yayın No: 78, 121-136.

Çöl, G. (2004). *İnsan Kaynakları Örgütsel Bağlılık Kavramı ve Benzer Kavramlarla İlişkisi*, Cilt. 6. Sayı:2. S. 4–11.

Erdoğan, İ. (2001). *Sınıf Yönetimi, Ders, Konferans, Panel ve Seminer Etkinliklerinde Başarının Yolları*, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Erdoğan, D., Yüzbaş, M.Y.(2018) Lise öğrencilerinde okula bağlılık ile genel özyeterlilik düzeyleri arasındaki ilişki. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Yıl: 2018/3, Sayı:32, s. 205-227 *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences* Year: 2018/3, Number:32, p. 205-227

Güneş, İ. Bayraktaroğlu, S. ve Kutanis, R. (2009). *Çalışanların Örgütsel Bağlılık ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki: Bir Devlet Üniversitesi Örneği*.

Güney, S. (2001). *Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

İlgar ,M.Z.ve Parlak, K.(2011).Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Okula Bağlılık Özbilinç ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişki.

İnce, M., Gül, H. (2005): “Yönetimde Yeni Bir Paradigma: Örgütsel Bağlılık”, Çizgi Kitabevi

İşcan, Ö. F., Naktiyok, A. (2004). “Çalışanların Örgütsel Bağlılıklarının Belirleyicileri Olarak Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Adalet Algıları”. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 59(1), 185.

Karasar, N. (1999) *Bilimsel Araştırma Yöntemi (9. Basım)*, Nobel Yayın-Dağıtım: Ankara.

Maddox, S. J., & Prinz, R. J. (2003). *School bonding in children and adolescents: Conceptualization, assessment, and associated variables*. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6, 31-49.

Ölçüm Çetin, M. (2004): “Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık”, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1.Basım, Ağustos

Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E. ve Erkan, S. “İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi,” *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, (2010): 213-224.

Özgök, A., Sarı, M.(2016).Ortaokul Öğrencilerin Okula Aidiyet Duygusu ve Arkadaş Bağlılık Düzeyi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt.25, ss.71-86,

Özsoy, A.S. (2004). *Bir Yüksekokul Çalışanlarının Kuruma Bağlılık Durumlarının İncelenmesi*, Cilt. 6. Sayı:2. S. 13-19.

Türk Dil Kurumu, (2014).

Varoğlu, D. (1993). *Kamu Sektörü Çalışanlarının İşlerine ve Kuruluşlarına Karşı Tutumları, Bağlılıkları ve Değerleri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, Taşkın, O. (2015). *Lise Öğrencilerinin Okula Aidiyet Duygularının Bazı Değişkenler Açısından İrdelenmesi*. T.C. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi.

Yılmaz, Z. (2015). “Ortaöğretim Kurum Öğrencilerinde Okula Bağlılık Olgusunun Başarı Düzeylerine Etkisi” T.C. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.